

Datum

2020-12-29

Vår referens

Lars G Larsson

Utvecklingssekreterare

lars.g.larsson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Ärende väckt av Sverigedemokraterna - Nämndsinitiativ angående utveckling av Malmö stads hemlöshetskartläggning ASN-2020-15470

Sammanfattning

Magnus Olsson (SD) och Simon Enqvist (SD) har väckt ett ärende angående utveckling av Malmö stads hemlöshetskartläggning.

I ett nämndsinitiativ föreslås att arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att förvaltningen vid nästa hemlöshetskartläggning ska mäta antal vuxna och barn i Malmö stads övertags- och genomgångslägenheter samt att nämnden beslutar att uppdra åt förvaltningen att utreda hur Socialstyrelsens nuvarande definition av hemlöshet kan användas i Malmö stads lokala hemlöshetskartläggning.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen föreslår att arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar i enlighet med initiativet.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att arbetsmarknads- och socialförvaltningen i kommande hemlöshetskartläggningar ska kartlägga antalet vuxna och barn i långsiktiga boendelösningar, situation 3, enligt Socialstyrelsens nuvarande definition av hemlöshet.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att utreda om kommande hemlöshetskartläggningar ska genomföras fullt ut enligt Socialstyrelsens nuvarande definition av hemlöshet. Förvaltningen ska efter utredning återkomma med förslag på beslut till nämndens sammanträde i maj 2021.

Beslutsunderlag

- NI Hemlöshetskartläggning från SD ASN
- G-ASN 210128 Ärende väckt av Sverigedemokraterna - Nämndsinitiativ angående utveckling av Malmö stads hemlöshetskartläggning
- Protokollsutdrag §394 Ärende väckt av Sverigedemokraterna - Nämndsinitiativ angående utveckling av Malmö stads hemlöshetskartläggning

Beslutsplanering

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2020-12-17

ASN presidieberedning 2021-01-07

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2021-01-14

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2021-01-28

Ärendet

Magnus Olsson (SD) och Simon Enqvist (SD) har väckt ett ärende angående utveckling av Malmö stads hemlöshetskartläggning. I nämndsinitiativet föreslås att arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att förvaltningen vid nästa hemlöshetskartläggning ska mäta antal vuxna och barn i Malmö stads övertags- och genomgångslägenheter samt att nämnden beslutar att uppdraga åt förvaltningen att utreda hur Socialstyrelsens nuvarande (2011 års) definition av hemlöshet kan användas i Malmö stads lokala hemlöshetskartläggning.

I nämndsinitiativet framförs förslag att en utredning bör göras kring hur Socialstyrelsens definitionen av hemlöshet skulle kunna implementeras i Malmö stads arbete kring hemlöshet utan att det skulle bli konsekvenser för att följa utvecklingen. Initiativtagarna menar även att detta bör ingå i kartläggningen på ett korrekt sätt enligt de förutsättningar som behövs, utan att de grupper som definieras enligt 1999 års definition blir drabbade.

Malmö stad har gjort årliga hemlöshetskartläggningar sedan år 1996. Hemlöshetskartläggningen är ett av kommunens planeringsunderlag för hemlöshetsarbetet och är tillsammans med redovisningen av insatser för hem- och bostadslösa även ett uppföljningsinstrument för hemlöshetsarbetet i Malmö stad. Nästa hemlöshetskartläggning kommer att genomföras i oktober 2021.

I december 2004 beslutade kommunfullmäktige att Malmö stad från år 2005 skulle använda Socialstyrelsens hemlöshetsdefinition från år 1999 vid den årliga kartläggningen. Denna definition har legat fast trots att Socialstyrelsen har ändrat definitionen vid de nationella kartläggningar som genomfördes 2005 och 2011. Socialstyrelsen genomförde den senaste nationella kartläggningen våren 2017.

Det har bedömts angeläget att kunna följa den lokala utvecklingen av antalet hemlösa i Malmö vilket med nuvarande definition är möjligt tillbaka till 1996. Det som skiljer Socialstyrelsens definition från år 1999 från den definition som nationellt används idag är i huvudsak att i den senare definitionen räknas personer som bor i långsiktiga boendelösningar (situation 3 enligt Socialstyrelsens definition) som hemlösa. Med långsiktiga boendelösningar menas lägenheter av olika slag som kommuner hyr ut med andrahandskontrakt och där särskilda villkor gäller. I Malmö motsvaras långsiktiga boendelösningar av kommunens genomgångs- och övertagslägenheter med andrahandskontrakt via fastighets- och gatukontoret.

Göteborgs stad gör årliga hemlöshetskartläggningar och använder Socialstyrelsens nuvarande definition. Stockholm stad gör kartläggningar vartannat år och räknar inte personer som bor i långsiktiga boendelösningar som hemlösa.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen redovisar årligen hemlöshetskartläggningen i en rapport som behandlas av arbetsmarknads- och socialnämnden. I de diagram och tabeller om utvecklingen av hemlösheten som återfinns i rapporten saknas uppgifter om antal vuxna och barn som bor i kommunens övertags- och genomgångslägenheter. Förvaltningen redovisar dock uppgifter om det antal personer som under mätperioden befann sig i en sådan boendelösning. Utöver antal personer redovisas inga andra uppgifter. Uppgifter om antalet personer kommer från

förvaltningens verksamhetssystem.

Hemlöshetskartläggningen i övrigt genomförs genom att handläggare inom förvaltningen fyller i en kartläggningsblankett för varje hemlös kvinna och man som antingen fått eller begärt hjälp med boendesituationen under den senaste månaden. En mängd andra uppgifter samlas in. Det handlar bland annat om huvudsaklig problematik, orsak till hemlöshet, nuvarande boende, försörjning, bostadsbehov. Genom att hemlöshetskartläggningen gjorts på liknande sätt under en lång följd av år har det varit möjligt att följa utvecklingen över tid. Det gäller antal personer men också ett antal andra uppgifter.

Nedan redovisas de olika definitionerna av hemlöshet.

Socialstyrelsens definition från 1999

Som hemlös räknas person som saknar egen eller förhyrd bostad och som inte bor i något stadigvarande inneboendeförhållande eller andrahandsboende samt är hänvisad till tillfälliga boendalternativ eller är uteliggare.

Person som är inskriven på kriminalvårdsanstalt eller institution inom socialtjänst, SiS eller landsting (sjukvård), räknas om han/ hon planeras skrivas ut inom tre månader efter mätperioden men ännu inte har någon bostad ordnad.

Som hemlös räknas också person som tillfälligt bor hos kompisar eller bekanta om han/ hon på grund av bostadslöshet varit i kontakt med socialtjänsten under mätperioden.

Det centrala är alltså att en hemlös löst bostadsfrågan på mycket kort sikt eller inte alls. Det rör sig om en situation där man inte kan ha sina tillhörigheter på en bestämd plats och har svårt att knyta några stadigvarande sociala relationer.

Socialstyrelsens definition från 2011

Situation 1: Akut hemlöshet

Personen är hänvisad till akutboende, härbärge, jourboende, skyddade boenden eller motsvarande. Här ingår också personer som sover i offentliga lokaler, utombus eller i trappuppgångar, tält, bilar eller motsvarande.

Situation 2: Institutionsvistelse och stödboende

Personen är antingen intagen eller inskriven på en kriminalvårdsanstalt, ett hem för vård och boende (HVB), ett familjehem eller en SiS-institution, eller bor på ett stödboende som drivs av socialtjänst/ hälso- och sjukvård. Personen ska flytta därifrån inom tre månader efter mätveckan, men har inte någon egen bostad ordnad inför flytten eller utskrivningen. Hit räknas även de personer som skulle ha skrivits ut eller flyttat, men som är kvar på grund av att de inte har någon egen bostad ordnad.

Situation 3: Långsiktiga boendelösningar

Personen bor i en av kommunen (socialtjänsten) ordnad boendelösning såsom försökslägenhet, träningslägenhet, socialt kontrakt, kommunalt kontrakt eller motsvarande på grund av att personen inte får tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. Det handlar om boendelösningar med någon form av hyresavtal (eller kontrakt) där boendet är förenat med tillsyn, särskilda villkor eller regler.

Situation 4: Eget ordnat kortsiktigt boende

Personen bor tillfälligt och kontraktslöst hos kompisar/ bekanta, familj/ släktingar eller har ett tillfälligt (max tre månader efter mätveckan) inneboende- eller andrahandskontrakt hos en privatperson. Den uppgiftslämnande verksamheten har haft kontakt med personen av detta skäl och kände till att denna hemlöshetsituation gällde

under den aktuella mätveckan.

Förutom att definitionerna skiljer sig en del åt finns också skillnader mellan vilka uppgifter som samlas in om varje enskild hemlös person. De olika kartläggningarna använder olika begrepp och definitioner om ett flertal olika områden som undersöks. Socialstyrelsen gör exempelvis inte någon redovisning av social och strukturell hemlöshet.

Frågan om Malmö stad ska använda Socialstyrelsens nuvarande definition handlar inte bara om vilka personer som ska räknas in i hemlösheten. Frågan handlar också om vilka data som ska samlas in om varje hemlös person och vilka kategorier och begrepp som ska användas i kartläggningen.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen anser att det är lämpligt att lägga till Socialstyrelsens situation 3 i den lokala hemlöshetskartläggningen. Genom detta är det möjligt att göra jämförelse med den nationella kartläggningen. Detta kan göras utan att det försvårar möjligheten att följa utvecklingen av antalet hemlösa i andra situationer.

Huruvida kartläggning av personer i situation 3 enbart ska omfatta antalet vuxna och barn eller om också andra uppgifter ska samlas in är bland annat en fråga om resurser. I den senaste kartläggningen befann sig cirka 1200 vuxna och 800 barn i situation 3.

Frågan om Malmö stad helt ska övergå till Socialstyrelsens nuvarande definition av hemlöshet behöver utredas vidare inför hemlöshetskartläggningen i oktober 2021.

Ansvariga

Petra West Stenkvist Enhetschef

Rebecca Bichis Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef